A Magyar Nemzet vitafóruma

Az életmód pluralizmusa

AZ MDF népesedéspolitikai programjára írott *A gyermekek száma a családok belügye* című cikkünkre olyan viszontválaszok érkeztek, hogy feladatunknak éreztük ezekre összefoglalóan válaszolni.

A MEGSZŰNT NÉPEK ESETE. Vitapartnereink azt a történelmi-néprajzi evidenciát hozták fel, hogy vannak népek, amelyek voltak, s most már nincsenek, gótok, vogulok stb. Ez az érvelés egyszerűen nem veszi figyelembe, hogy ezek a népek nem úgy tűntek el, hogy mind kevesebb gyermek született, hanem úgy, hogy valamely térség — a Közel-Kelet, a Római Birodalom vagy a Szovjetunió — különféle konkrét történelmi-társadalmi okokból, valamiféle népek kohójaként viselkedik. Azaz különböző etnikumok keverednek, a törzsek szétszakadnak, a falusi emberek városokba költöznek, asszimilálódnak stb., stb. Egyetlen példa sincs a történelemben, amikor egy nép, amelyet államhatárok vettek körül, amelynek saját nyelve és kultúrája volt, amely úgynevezett teljes társadalmi struktúrával rendelkezett (a segédmunkástól az értelmiségig) mindezen keretek szétbomlása előtt megszűnt volna. Ha vitapartnereink úgy gondolják, hogy ma van valakinek szándéka és hatalma arra, hogy a magyar államot megszüntesse, a magyar nyelv használatát Magyarország mai területén betiltsa, esetleg, hogy bármely magyarországi társadalmi réteget fizikailag megsemmisítsen, sürgősen értesítse az illetékes szerveket. Amíg ilyen szándék és hatalom nincsen, a nép sem fog elfogyni a határok között.

A BELSŐ HATALOMÁTVÉTEL MÍTOSZA. Idézünk *Kováts* Zoltán vitacikkéből: „... vajon hány községben került kisebbségbe az ősi népesség a magyarrá váló cigánysággal szemben...”? A magyarországi cigánykérdésben eddig csak a türelmetlen asszimilációs hangok hallatszottak; új elem, hogy „az ellenség” a már asszimilálódott, a magyar falvak társadalmába beépült cigány. A vita e fordulata ahhoz a paradigmaváltáshoz hasonlítható, amit a magyarországi antiszemitizmus járt be a századforduló asszimilációs nyomásától a teljesen asszimilálódottakat is idegenné minősítő második zsidótörvényig.

Félő, hogy a motiváció is azonos: akkor az egzisztenciáját vesztett keresztény középosztály számára kellett pozíciókat teremteni a gazdasági szférában, ma a munkanélküliségből, a kistelepülések hátrányos helyzetéből fakadó társadalmi feszültségeket szeretnék egyesek a cigányság rovására megoldani. Mégis, kinek az érdeke, hogy az össztársadalmi — és nem etnikai — szinten és okokból halmozottan hátrányos helyzetű rétegek ellen forduljon a társadalom, a racionális megoldások, a szociálpolitika, településfejlesztés, átképzési lehetőségek megteremtése helyett módszeres ellenségképet alakítsunk ki?

Tovább idézünk: „Nem kell hozzá egy 1918-hoz hasonló politikai nemzeti tragédia (az évszám szimbolikája, minthogy ekkor Magyarország nemcsak területeket vesztett, hanem egy új és minden korábbinál és későbbinél demokratikusabb és európaibb államhatalmat is nyert, kissé félreérthető — a szerzők megjegyzése), országhatáraink megnyirbálása, csupán a ma még méltán óhajtott összeforrása Európának, hogy ma még önállóságra törekvő, de fogvatkozó, öregedő népünk egyre több vendégmunkásra szoruljon, akiket már nem is tud asszimilálni, azok kerülnek számbeli túlsúlyba (...) a magyarság itthon is kisebbséggé válhat, sőt, az erdélyi magyarok sorsára juthat.”

Az európai egység, mindannyiunk egyetlen reménye, a kelet-európai társadalmi és nemzetiségi problémák megoldásának egyetlen esélye ebben az interpretációban nemzeti veszedelemmé válik. Megint csak meg kell kérdezni, kinek az érdekét szolgálja, hogy a közéleti felelősséget érző újságolvasókat ne az európai egység, ne az öreg Kossuth, Károlyi Mihály, Briand vagy Bertrand Russell szellemében, hanem a nemzeti elszigetelődés szellemében orientálják?

A vendégmunkások — minthogy nem állampolgárok, s az állampolgárok érdekeit védő belügyi és igazságügyi szervek bármikor kiutasíthatják őket — soha, sehol nem vették át a hatalmat, már csak azért sem, mert olyan országban, ahol munkanélküliség van, csak a legalacsonyabb presztízsű foglalkozásokban nyerhetnek teret. A bevándorló, majd érdemtelenül pozíciókat szerző népcsoport képzete kínosan emlékeztet a magyar polgári fejlődés antiszemita interpretációjára, illetve a dákoromán elmélet állításaira az erdélyi magyar uralom keletkezéséről... Félő azonban, Kováts itt is a cigányok többségbe jutására céloz.

AZ ABORTUSZRÓL. Nem állítottuk soha, hogy az abortusz a családtervezés eszköze. Egészségügyi és lélektani megpróbáltatásai közismertek. A fogamzásgátlás, a megfelelő szexuális felvilágosítás fontos eszköz az abortusz elkerüléséhez. Értékvitát azokkal nem folytatunk, akik a keresztény tanítás világnézeti alapjáról a megfogantatás pillanatától szentnek tartják az emberi életet — meggyőződésüket, mint magánvéleményt tiszteljük, ugyanígy azokét is, akik ezt érzelmi oldalról közelítik meg.

Közügy viszont, hogy aki elutasítja az abortusz lehetőségét, annak vállalnia kell a felelősséget azért, hogy akárcsak a Ratkó-korszakban, növekedni fog az illegális — és ezért veszélyesebb — abortuszok száma, az állami gondozott gyerekek aránya és mindazok a feszültségek, amelyek egy nem kívánt gyerek megjelenéséből következnek: a leányanyaság, a válás, a túlmunka és legfőképpen az ilyen gyerekre váró pszichikai megpróbáltatások, brutalitások. Azt is néven kell nevezni, hogy mindezen feszültségek kompenzálását a szociális-egészségügyi-oktatási költségek rovására lehet megoldani — s ez még csak a dolgok anyagi oldala. Amennyire üdvözlendőnek tartjuk, hogy — a posztsztálini rendszer bomlásával — a keresztény emberek hitük szerint élhetnek, legalább annyira fontosnak tartjuk, hogy mivel a Magyar Népköztársaság világi állam, meggyőződésük szerint élhessenek a nem hívők — és a más gondolkozású hívők is.

A CSALÁDMODELLEKRŐL. A Nagycsaládosok Egyesülete tévesen lát bennünk ellenfelet. Külön hangsúlyoztuk, hogy a szociálpolitika dolga segíteni a nagycsaládosokat is. Olyan szociálpolitikai rendszert kell kidolgozni, amely állampolgári jogon garantálja a megélhetést, a létminimumot. Mivel Magyarországon létminimum alatt élnek nyugdíjas emberek, a szociálpolitika nem gyerekszámban, hanem állampolgárban kell, hogy gondolkozzék, s a remélhetőleg növekvő oktatási és szociális kiadások terheit természetesen együtt fogják viselni a nagy- és kiscsaládosok. Nem azt mondtuk, hogy kövessék, csak, hogy tolerálják a másik modellt. Sajnos, a levelekből kitűnik, ez a tolerancia hiányzik.

AHOGY FERENCZ CSABA KÉRTE, elgondolkoztunk a válaszokon. Megállapítottuk, hogy eredeti aggodalmaink jogosak voltak: az MDF és például Ferencz Csaba árnyalt, megvitatásra alkalmas véleményével szemben a válaszolók többsége vagy személyeskedő hangnemet üt meg, vagy egy intoleráns, monolit etikai rendszert kíván ráerőszakolni a társadalomra. Úgy tűnik fel, hogy miközben a pluralizmus csúcsát (a többpártrendszert, a hatalom decentralizálását) megteremtjük, addig az alapja (a magánügyek és közügyek elválasztottsága, az életmód pluralizmusa) még mindig bizonytalan.

Nagy Péter Tibor
Radnóti Alice

A dialógus védelmében

A *Magyar Nemzet* 1989. január 30-án B. B. A. aláírással tudósítást közölt arról a fórumról, amely a Politikai Főiskolán a lelkiismereti és vallásszabadság kérdéseit vitatta. A tudósító csalódását fejezi ki, hogy szócsata helyett a fórumon — ahogy írja — „vallásbéke” honolt, és fő tanulságként azt emeli ki, hogy a „hívő még mindig gyanús”.

A január 28-i tanácskozáson nem valamiféle hitvitára, hitelvek konfrontálására gyűltek össze egyházi személyek, teológusok, egyházi lapok szerkesztői és marxista kutatók, szakemberek, társadalmi szervezetek képviselői, hanem a lelkiismereti és vallásszabadságról folytattak eszmecserét, tehát egy olyan témáról, amelyben vallási, világnézeti, ideológiai és politikai különbségeik ellenére valamennyien érdekeltek, amelyben lehetséges és szükséges, hogy a nemzet érdekeit szolgáló *gyakorlati együttműködés* és a világnézeti érvekkel folyó nyílt vita érdekében közös nevezőre jussanak. A lelkiismereti és vallásszabadság terén az emberiség eddigi története nem túlságosan bővelkedett pozitív példákban és tapasztalatokban. Évezredekkel mérhető az a korszak, amelyet — ezt az egyházi hozzászólók sem rejtették véka alá — a vallási türelmetlenség, vallásháborúk, eretneküldözés, inkvizíció és lelki kényszer jellemzett. A másik oldalról is nyíltan szóltak azokról az elítélhető — és elítélt — jelenségekről, adminisztratív lépésekről, amelyek 1945 után az egyházakhoz és a hívőkhöz való viszonyban nálunk is jelentkeztek. Ugyanakkor az elmúlt évtizedekben szerencsére egyre inkább utat tört magának az a felfogás és gyakorlat, hogy társadalmunkban hívőknek és ateistáknak, különböző felekezetek híveinek, párttagoknak és pártonkívülieknek, marxistáknak és nem marxistáknak együtt kell élniük és dolgozniuk a nemzet társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális felemelkedését szolgáló feladatok megoldásán.

Az eszmecsere nem nélkülözte a vitát sem. Mindenki a saját álláspontjáról közelítette meg a problémákat és a vitázók nem mindig kímélték egymás érzékenységét sem. Abban azonban egyetértés volt, hogy a vitában egymás kölcsönös tiszteletére, toleranciára, megfelelő vitakultúrára van szükség. A vitafórum jelentősége éppen abban volt, hogy a kölcsönös tisztelet és egymás megértésére való törekvés jegyében egy asztalhoz ültek a hívők és ateisták, a különböző felekezetek képviselői, hogy egymás álláspontját jobban megismerve közösen vitassák a lelkiismereti és vallásszabadság még teljesebb érvényesítésével összefüggő kérdéseket.

Érthetetlen az az inszinuáció, amellyel a tudósító az eszmecsere egyházi résztvevőit illeti, akik szerinte „elmulasztották kifejteni a hitelelveikből fakadó jogi és gyakorlati következtetéseket”. Egy névtelen résztvevő állítólagos halk megjegyzése mögé bújva vonja le a következtetést: „nem várható a lelkiismereti és vallásszabadság garanciáinak igénylése azoktól, akik évtizedeken át *asszisztáltak* az egyházak jogainak megnyirbálásához, *meghajoltak* a hatalmi követelések előtt”. Mire alapozza ezt? Az eszmecserében éppen, hogy a jogi és a gyakorlati következtetések sora, a lelkiismereti és vallásszabadság konkrét garanciáinak igénye fogalmazódtak meg. A tudósításban név szerint említett néhány felszólalásban is, meg azokban is, amelyeket a tudósítás nem említ.

De hát kik azok, akik „évtizedeken át asszisztáltak” az egyházak jogainak megnyirbálásához, „meghajoltak a hatalmi követelések előtt”? Talán csak nem azok, akik vallásos hitüket és egyházaik érdekeit képviselve vettek részt a közös vitában? Köztük az is, aki történetesen nem évtizedek, hanem hónapok, vagy néhány év óta tölti be tiszteletre méltó posztját? Nem a mi feladatunk az ő nevükben visszautasítani ezt, ám felmerül a kérdés: *miért gyanús az, aki kész a dialógusra, a közös vitára, az együttműködésre?*

W. Á.

Megjelenik
a Magyar Nemzet-emlékkönyv

A Magyar Nemzet története a magyar nemzet története — A betiltástól az újraindulásig — Rákosi telefonál — Mi történt a Petőfi Körben? — Illyés Gyula nem jelenhet meg — A közmegegyezés hajszálerei — Rendkívüli napok, rendkívüli lapok

T vonal

A nagy T betű ezúttal nem tanulóvezetőt jelent, hanem azt a szabásvonalat, amely évek óta tartja magát. Igaz, az utóbbi időben már kezdtünk rájönni, tulajdonképpen nem is áll jól minkéhoz hasonlítanak, mint a jólöltözöttséget megtestesítő divatos asszonyokhoz. A „magyar típusnak” ugyanis figyelembe kell vennie országa éghajlatát, a közlekedési viszonyokat, a bevásárlási lehetőségeket is, amikor őszszeállítja napi gardróbját. Nevezetesen: télen hideg van, olykor csúszik az úttest, ha nem csúszik, akkor is hepehupás a kövezet, az autóbuszon vagy villamoson kapaszkodni kell és felgyűrnie magát a tömött járműre, közértben és gyógyszertárban pedig napi átlagosan negyven percet sorbanállni. Eme hadműveletekhez, ha akarna se vehetne fel tíz centi magas sarkú, elegáns csizmát, mert estére elvásna a bokája és a csizma sarka is. Ezért lapos talpú, gyakran tutyira emlékeztető lábbelit visel, ebben pedig a hosszú, T vonalú kabát amúgy kitűnő szabásvonala finoman kifejezve „nem jön ki”...

Hagyjuk tehát a T vonalat az ifjabb generációnak.

A mai huszonévesek legtöbbje szerencsére magasabb anyjánál, bokái is jobban bírják a strapát, csípőben pedig legtöbbjük nem éri el a mama bőségét. Rajtuk jól néz ki a T. A „magyar típusnak” érdemesebb a tavalyról megszokott csípőig érő kisbundát hordani, vagy — ha hosszú kabátot szeret — derékben szűk, lefelé bővülő fazont választani. A kisbunda nemcsak azért jobb, mert olcsóbb, mint a hosszú, de azért is, mert szinte „kettévágja” az alakot, elrejtve a dúsabb részeket.

Pillanatnyilag sok mindent nem lehet kapni, de kisbundát igen. Sőt, ennyi rövid bunda sosem kellette még magát, mint ezekben a hetekben. Az árakban nem érdemes elmélyedni, s főként azt nem érdemes taglalni, melyik az olcsó és melyik a drága. Az biztos, hogy az igazán nemes prémek — a róka, a nerc — szinte megfizethetetlen még kis bunda formájában is.

Elérhetőbb viszont a nagyon jó szabású, festett irhabunda. Szépek a verulbőrből készített, szőrmével bélelt félhosszú kabátok, a nem túl korosaknak a kékre, lilászöldre festett műszőrmebundák — amelyek már nem is szőrme, hanem valami hihetetlenül finom, puha, megnevezhetetlen anyag hatását keltik. Ezeket „import” elnevezéssel teszik a kirakatokba. Érdemes figyelni ezt a feliratot, mert amelyik kisbunda mellett ez nincs, az olcsóbb ugyan, ám a „szőrméje” inkább kaktuszra emlékeztet, s egyáltalában úgy néz ki hordás közben, mintha valaki egy műanyag kefe sörtéit vágta volna rövidre.

(—rácz—)

KERESZTREJTVÉNY

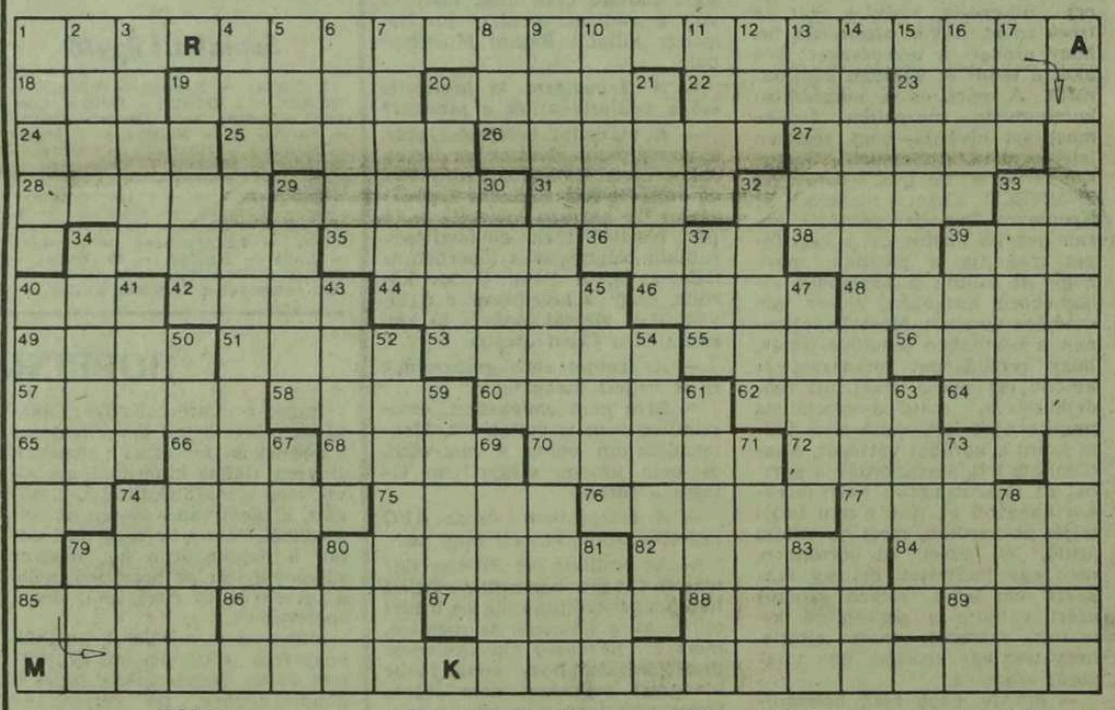

TOLDI

(3) Hazaérve Miklós otthon nagy felfordulást talált: sütnek, főznek, mert „György van itthon, első szülötte a háznak”, aki látogatóba jött „negyvened magával”. Miklós betoppan, karja akaratlan ölelésre nyílott, de bátyja gőgösen „eltaszítja testvérét magától” és durva, igazságtalan szavakkal megbántja Miklóst: „Hogy parasztnak is rossz, lebzsel kézakarva, Noha bírna dolgot, mert erős, mint marha”. Öccse visszautasítja György beszédét, majd ezt mondja: — a rejtvény vízszintes 1. és a függőleges 40. számú sorában.

VÍZSZINTESEN (kétbetűs: ÁT). 18. Épületmaradvány. 19. Enélkül nincsen rózsa. 20. Régen: török főhivatalnokok. 22. Állam a Nagy-Antillák egyik szigetén. 23. Ennivaló. 24. Az amerikai Nagy-tavak egyike. 25. Magyar származású amerikai filmgyáros (Adolf). 26. Indiai tagállam, fővárosa: Bangalore. 27. Vad tivornya. 28. Égési termék. 29. Így jár — ha jár — a lift. 31. ...Mannon: gazdag amerikai polgár O'Neill drámai trilógiájában. 32. Nevével jegyez egy aktát. 33. A. T. 34. Magyar származású neves szovjet festőművész (Jenő). 35. Újságrészlet. 36. Hamisítatlan, németből vett szóval. 38. Német személyes névmás. 39. S. D. T. 40. Tolna megyei község. 42. Turgenyev szülővárosa volt. 44. Izraeli sivatag. 46. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei község. 48. Neves színésznő (Zsuzsa). 49. Ézsautól származó törzs neve, és azé a területé, amelyen a törzs lakott. 51. A levegőben lefelé mozog. 53. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei község. 55. Nyelvész-tudós (János), a Magyar utónévkönyv szerzője. 56. Az egykori velencei és genovai államfő. 57. Fizikai dolgozó. 58. Női név. 60. A vasút útjai. 62. Angol grófság. 64. A gyorsulás mértékegysége a CGS. rendszerben. 65. Idegen szóösszetételekben életfolyamatokkal kapcsolatos fogalmat jelöl. 66. Néz betűi. 68. Kevert szín. 70. Nem ismer be valamit. 72. Menyétféle ragadozó. 74. Neves német geológus (Carl Bernhard, 1808—79). 75. Bizáncban 532-ben volt népi felkelés elnevezése és jelszava. 76. Pest megye egyik községéből való. 77. A csillagok feljöttéig. 79. Emberi erővel vont bérkocsi Ázsiában. 80. Folyékony fém. 82. Római mitológiában az elhunyt ősök lelkei. 84. Becézett angol férfinév. 85. Színjátszó drágakő. 86. Villamos izzók. 87. Két szám viszonyát kifejező hányados. 88. Idegen nagynéni. 89. Reg betűi.

FÜGGŐLEGESEN (kétbetűsök: nincsenek). 1. ...kétszer fárad. 2. Orosz női név. 3. ... Zola. 4. Az első nagy katonai próbatétel a katona számára. 5. Hús betűi. 6. Ásványi eredetű mállási termék. 7. Bányai mentőtelefon. 8. Noé egyik fia. 9. Magas beosztású pedagógus. 10. Itt van, fogjad. 11. Halpete. 12. Neu betűi. 13. Város Salerno közelében. 14. Az ajándékokat hozó angyalok ideje. 15. A földi közlekedést pótló, kiegészítő közlekedés eszköze. 16. Levelez a hatóság egy másik hatósággal. 17. Becézett női név. 19. Egykori hercegi székhely Monte Maggiore közelében. 20. Királyi oltalomlevél, főleg a középkori Franciaországban. 21. Nem fajtiszta állat. 29. Német női név. 30. Nigériai főváros. 32. Roham. 33. Szervál. 34. Távol-keleti féldrágakő. 37. Rendszeresen alszik valahol. 39. Sűrű füstköd, angol szóval. 41. Szerbek nemzeti körtánca. 43. Csokonai Mihály múzsája volt. 45. Vasút. 47. Az Indiai-óceán egyik öble. 50. Fél szemüveg. 52. Egyetemi gyógyintézet. 54. Finnugor nyelvész és földrajzi utazó (Antal, 1819—58). 59. Balatoni fürdőhely. 61. Divatos japán küzdősport. 63. Izomerővel végzett munka. 67. Francia emelet. 69. Nagyon szándékozó (megtenni). 71. Hadarva sokat beszél. 73. Színdarab, film meséje, angol szóval. 74. Erősen mérgező gáz. 78. Svéd női név. 79. Törpék része. 80. Nagyon melegen (kedvel, szeret). 81. Y. N. M. 83. Nem betűi.

Valló Emil

*

Beküldendő a vízszintes 1. és a függőleges 40. számú sor megfejtése. Határidő: február 11. Címzés: Magyar Nemzet szerkesztősége 1392 Budapest, pf. 276.

Január 21-i számunk keresztrejtvényének megfejtése: Szép magyar leventék, aranyos vitézek! / Jaj be keservesen, jaj be búsan nézlek.

*

Tíz-tíz lottószelvényt és a Rejtvényfejtő Mini SZÓ-TÁR három kötetét nyerték:

Budapestiek: Bányi Rudolfné, 1117; Fábián Attila, 1118; Fáy László, 1115; Fehér Lászlóné, 1123; Huszár Istvánné, 1125; Koltai László, 1133; Kránitz Zsolt, 1034; Perlaki Józsefné, 1088; Péntek Tibor, 1021; Szabó Jánosné, 1063.

Vidékiek: Bajkai Erika, Tát-Kertváros; Dr. Deák Konrád, Szekszárd; Jónás Ilona, Kőrösladány; Kevei Jánosné, Ráckeve; Miklós Gergely, Komárom; Peterdi Edéné, Bicske; Rácz István, Hetényegyháza; Simon Gyula, Monor; Szabolcsi Tamás, Nyíregyháza; Várhelyi Katalin, Tokaj.

A nyereményeket postán küldjük el.